

УДК 32.019.5:808.53

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v043.2023.30>

В. В. Чигідін

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-1548-2165>

аспірант кафедри політичних теорій

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДЕМОКРАТИЧНЕ ПОЛІТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО: ІНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Принцип політичного представництва є фундаментальним для сучасної демократії. Дотримання принципу політичного представництва у діяльності таких інститутів, як партії, парламент, вибори тощо забезпечило демократичним політичним режимам минулого сталий розвиток. Варто наголосити на тому, що «Демократія продемонструвала свою ефективність порівняно із авторитаризмом та тоталітаризмом у процесі створення такої системи управління, яка б враховувала інтереси народу та дозволяла змінювати уряди без революцій, внаслідок проведення чергових та позачергових виборчих кампаній» [9, с. 209].

Майбутнє демократичних політичних режимів також напряму пов'язується із пошуком оптимальної моделі політичного представництва. Щодо України, то навіть в умовах російської широко-масштабної агресії продовжуються дискусії щодо взаємодії між основними інститутами політичного представництва сучасності: інститутом виборів, політичних партій, парламенту, масмедіа тощо. Очевидно, що від моделі виборчої системи залежить якість депутатського корпусу, стан розвитку партійної системи та парламентаризму. Результат виборчих кампаній у інформаційну епоху характеризується зростанням впливу масмедіа (як традиційних, так і мережі інтернет) та визначається переважно колами медіакратії. Масмедіа формують електоральний порядок денний, а політики та партії змушені підлаштовуватись під нього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Інституційному виміру політичного представництва, його складовим (партіям, парламентам, виборчим системам тощо) та суттєвим трансформаціям під впливом медіатизації політики присвячено праці Н. Бедрак, Н. Вінникової, В. Воробйова, Т. Дешко, Л. Кормич, А. Кройтора, Є. Малявіна, Я. Печенки, ін. Зокрема, Є. Малявін визначає чотири класичні концепції політичного представництва (фактичне представництво, національне представництво, географічне представництво, фракційне представництво), а також виокремлює сім сучасних моделей політичного представництва (модель довіри, делегування,

мандатна модель, ліберальна модель, модель пропорційного представництва, соціально-класова модель, структурно-функціональна модель). Він зазначає: «Після подій в Україні 2014 р. з'являються нові горизонти для вивчення інституту представництва. В такому контексті можна говорити про зберігання актуальності соціально-класової моделі в її специфічному різновиді, коли класова боротьба завершується повною перемогою так званого «правлячого класу» і формує жорстко зафіксовану структуру представництва... можна говорити про неможливість обмежитися однією моделлю системи представництва під час вивчення сучасних суспільств. Необхідними є не тільки варіювання підходів залежно від конкретних обставин, але й синтезування для створення ефективного універсального підходу до аналізу політичного представництва...» [8, с. 5]. Варто погодитись із тим, що одним із основних трендів сучасного демократичного політичного представництва стає медіатизація. Адже результат електоральної кампанії «...залежить від того, кому саме сучасні масмедіа надають слово, презентують у полі публічної комунікації як лідерів думок, експертів тощо... Вплив публічного виміру політичних комунікацій обумовлений спрямованістю на формування громадської думки, конструюванням порядку денного, наділенням легітимністю окремих політичних акторів, застосуванням санкцій з метою розподілу та перерозподілу дефіцитних ресурсів... Медіакратія, яка в Україні постала у сумнівній ролі «обслуги олігархів» має потенціал перетворитись на важливу частину середнього класу та сприяти демократизації саме завдяки раціоналізації публічного дискурсу» [11, с. 87]. Окрім цього, медіатизація сприяє профанації раціонального (філософського) дискурсу, зводячи раціональну аргументацію та філософські концепції до елемента пропаганди та політичної боротьби. Відзначимо позицію щодо необхідності розрізнення сфер (просторів) публічної комунікації: «...в одних методологічну і практичну ефективність матиме звичайна диз'юнкція, в інших – діалектичний синтез різноманітних і навіть протилежних характеристик об'єкту та висловлювань про нього. В політичному, а особливо в пропагандистському дискурсі, як правило, здійснюється профанація філософських

вчень, яка неминуче призводить до їх спотворення. Прикладом такої профанації є інтерпретація В. Сурковим гегелівського вчення про діалектичне протиріччя. На основі власного тлумачення вчення Г. Гегеля про протиріччя, автори здійснюють реконструкцію тексту В. Суркова. Авторі підкреслюють, що для деконструкції такої профанації необхідно піддавати аналізу світоглядні засади свідомості суб'єктів політичної та пропагандистської боротьби» [6, с. 23].

Як зазначає Т. Дешко «Представництво породжує цілу низку проблем та суперечностей, далеко не всі з яких піддаються не тільки вирішенню на тривалий термін, а й вирішенню в принципі. Однак це зовсім не означає, що намагатися вирішувати їх не потрібно. Існування й загострення деяких із них призводить до прикрих наслідків, які можуть становити суттєву загрозу демократичному режиму як такому... Індикатором неефективного функціонування представницького органу є зниження виборчої активності й зростання абсентеїзму на виборах. Хоча це явище пропонують вважати закономірним для країн сталої демократії, воно потребує додаткового вивчення й особливої уваги» [5, с. 4].

На думку В. Воробйова, який спирається на теорію самоорганізації «У пострадянських (перехідних) суспільствах більшість політичних партій штучно конструюються олігархією, активно використовують масмедіа у виборчий період задля впливу на електорат. Вони відірвані від реальних інтересів соціальних груп, лише посилюють відчуження суспільства від влади, стрімко втрачають довіру після виборів тощо. Як альтернативну модель діяльності політичних партій задля забезпечення повноцінного демократичного представництва запропоновано самоорганізацію соціальних груп із подальшою політичною інституціоналізацією у вигляді партій. Теорія самоорганізації дозволяє визначити процес формування політичного представництва із соціального хаосу у перехідних суспільствах. Це передбачає такі етапи: 1) визначення реальної структури українського суспільства на основі класової теорії; 2) інституціоналізацію партій на основі захисту інтересів соціальних класів підприємців, інтелігенції та службовців, робітників, селян і фермерів; 3) парламентські дебати між фракціями задля визначення суспільного інтересу та напрямків подальшої його реалізації у публічній політиці» [3, с. 92]. Також необхідно відзначити медійну електоральну активність політичних партій, як складову інституційного виміру демократичного політичного представництва та зменшення ролі ідеологій у партійних ідентифікаціях. Погодимось: «Партія «Слуга народу», яка перемогла з великою перевагою й отримала більшість голосів у парламенті, мало уваги приділяє ідеології. Внутрішні партійні дискусії щодо ідеоло-

гічної доктрини продовжуються досі. Навпаки, парламентські старожили, які мають відносно всеосяжну ідеологічну доктрину, отримали мінімальну виборчу підтримку. Це тривожний сигнал, який призведе до зменшення уваги до ідеологій на наступних виборах. Визначено особливості партійних програм та їх ідеологічні складові. Доведено, що політичні партії України – це партії універсального типу із розмитими ідеологічними орієнтаціями» [14, с. 24]. Розвиток інформаційних технологій та інтернет-комунікацій створив нові умови та виклики для представницької демократії. Нарешті, у теорії «ліквідної демократії» [12; 13] поєднуються елементи прямої та представницької демократії: громадяни можуть обирати між прямою участю у прийнятті колективних політичних рішень за допомогою електронного голосування та делегуванням права голосу своїм представникам – партіям або окремим політикам. Також ліквідна демократія (Liquid Democracy) ставить політичні партії та групи інтересів у рівні умови гри [15].

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення сутності та складових інституційного виміру демократичного політичного представництва.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У процесі формування сучасного демократичного політичного представництва поєднуються різні виміри – правовий, інституційний, комунікативний, організаційний тощо. Йдеться, зокрема, про синергію інститутів та політичної культури: «У демократичних країнах тривалий час відбувався пошук оптимальної моделі виборчої системи, функціонування політичних партій, формування парламенту із єдиною метою – забезпечити повноцінне політичне представництво. Протягом історичного розвитку представницької демократії сформувались інститути політичного представництва. Також було утворено відповідну політичну культуру. Це важливий фактор представницької демократії. Синергія інститутів політичного представництва та демократичної політичної культури забезпечує стабільне та ефективне функціонування представницької форми демократії» [9, с. 209].

Від формування адекватної викликам часу системи політичного представництва на національному та місцевому рівнях, без перебільшення, залежить майбутнє України як демократичної держави, успішність обраного та конституційно закріпленого шляху європейської та євроатлантичної інтеграції. Слід погодитись із Я. Богів у тому, що «...саме представницька демократія залишається найпоширенішою у світі моделлю участі громадян в управлінні державою. Тим більше важливим є дослідження репрезентатив-

ного народовладдя в Україні як посттоталітарній державі, яка перебуває наразі у вирі демократичних перетворень» [2, с. 245].

У сучасних умовах потребує удосконалення конституційний дизайн та інституційний вимір політичного представництва в Україні. Це стосується не лише підвищення ефективності діяльності окремих інститутів політичного представництва, а й налагодження нових інформаційних мереж задля удосконалення їх інтеракції. У визначенні сутності політичного представництва у сучасному науковому дискурсі конкурують два підходи: умовно їх визначають як «вузький» та «широкий».

Погодимося із Я. Богів: «Сутність представництва у вузькому розумінні передбачає включення до системи представництва лише окремих державних установ колегіального типу, які формуються шляхом проведення загальних, рівних і прямих виборів при таємному голосуванні. В рамках цього підходу сформувалися дві точки зору, зокрема та, що єдиним органом представництва є виключно парламент. Інша позиція в рамках вузького підходу полягає в тому, що органами народного представництва є всі, які відповідають принципам виборності та колегіальності. У найширшому значенні представництво народу можуть здійснювати усі державні органи та посадові особи незалежно від способів формування та заміщення» [2, с. 247].

Інституційний вимір демократичного політичного представництва формується із таких інститутів, як парламент, партії, вибори, масмедіа та взаємодії між ними. Щодо парламенту, то це головний інститут демократичного політичного представництва. Водночас, його склад (партійний та особистісний) повною мірою залежить від інших інститутів – моделі виборчих змагань, розвитку партійної системи та активності політичних партій, ролі масмедіа тощо. В Україні становлення системи політичного представництва пов'язується із розвитком парламентаризму.

Погодимося із вітчизняним дослідником Ю. Ганжуровим: «...формування демократичної системи в Україні почалося у 1991 р. із врахуванням історичного досвіду українського державотворення. Парламент України почав діяти на професійній основі як єдиний законодавчий та вищий представницький орган. Таким чином Верховна Рада України як законодавчий орган у системі розподілу державної влади стала інститутом представницької демократії. Свої конституційні повноваження парламент реалізує через відповідні функції: законодавчу, номінаційну, бюджетну, контрольну [4, с. 13].

Слід особливо наголосити на взаємній залежності ефективності та результативності парламентської діяльності та парламентаризму як інституту демократичного політичного представництва та наявної моделі виборчої системи. Вже доводи-

лось зазначати, що «Проведення вільних виборів сприяє підвищенню рівня довіри суспільства до парламенту, забезпечує його легітимність. Модернізація виборчої системи є, безумовно, важливою складовою демократизації. Розбудова партійної системи напряду пов'язується із пропорційною електоральною моделлю. При цьому, необхідно враховувати, що підвищення прохідного бар'єру не сприяє забезпеченню повноцінного демократичного представництва. Адже, інтереси частини громадян тоді не зможуть бути представлені у парламенті. Для сучасної моделі представницької демократії фундаментальною умовою легітимності є ефективна взаємодія у трикутнику «парламент – партії – вибори» [9, с. 210].

У зв'язку із розвитком комунікативних мереж та інтернет-комунікацій активізується процес медіатизації політики. Партії повною мірою відчують вплив медіатизації – на такий важливий інститут політичного представництва зростає вплив медійного конструювання політичного реальності, порядку денного, політичного іміджу тощо. У той же час ідеологічні ідентичності зникають як впливовий фактор голосування.

Варто погодитись: «Насамперед ми спостерігаємо надзвичайно тісний зв'язок між виборами як формою реалізації прямої демократії та ефективністю представницької. Будь-які зловживання під час виборчого процесу призводять до обрання влади, яка не буде реалізовувати належне врядування в інтересах виборців, а отже, і не буде досягнуто цілей представницької демократії... Для цього потрібно, щоб існували розвинуті політичні партії, які перебувають у взаємозв'язку з їхніми членами та електоратом, зі своєю ідеологією та спрямовані на реалізацію політичних цілей відповідно до своїх партійних програм» [7, с. 161].

Повертаючись до зростаючої ролі комунікацій у трансформаціях інституційного виміру політичного представництва (посилення впливу масмедіа та, водночас, зменшення ролі партій та ідеологій) слід зазначити, що питання рівності та подолання відчуження у сучасних умовах пов'язані із доступом до інформації, новітніх технологій її передачі та отримання, зокрема – мережі інтернет. Репрезентація у медіа поступово стає однією із основних форм політичного представництва, а вплив на публічний порядок денний здійснюється не завдяки партіям, а за допомогою масмедіа. У нових умовах реалізується завдання політичного представництва щодо подолання політичного відчуження громадян від влади. Як зазначає Н. Амельченко: «У горизонті очевидностей сучасної політичної та політологічної думки політичне відчуження постає як відсторонення більшості свідомих громадян від реальних процесів формування влади та контролю над нею, яке вважається «природно» притаманним авто-

кратичним та тоталітарним режимам... сучасна представницька демократія не тільки не скасовує чинники політичного відчуження, але й містить такий чинник у самій своїй суті, а саме – у самому процесі представництва. У цьому контексті політичне відчуження постає як панування над індивідами та соціальними групами тих установ та персоналій – партій, парламентів, апаратів та лідерів, які «за визначенням» повинні відображати інтереси своїх громадян або членів, а не панувати над ними» [1, с. 12].

І хоча політичне представництво містить елементи відчуження громадянина від влади, які починаються з делегування, а можуть завершуватись навіть узурпацією влади в руках «обранців», але модель представницької демократії обов'язково має враховувати наявні реальні суспільні поділи, конфлікти та ідентичності.

Наголосимо: «...представництво має бути забезпечено у багатьох вимірах: від класового (клас багатих, середній клас, бідні тощо) до національного (представництво інтересів української політичної нації на усіх рівнях з урахуванням соціокультурних потреб етнонаціональних меншин), від груп інтересів (лобістські групи з вузьким економічним інтересом) до партій та ідеологій. Водночас, це не тільки не «знімає» проблему відчуження, а навпаки – загострює її. Представники намагаються «приватизувати» інтереси певної групи, від імені якої вони діють та сховати за її інтересами (від вузькогрупового до національного інтересу) власні приватні потреби» [10, с. 39–40].

Таким чином, сучасне демократичне політичне представництво неможливо уявити без удосконалення інституційного виміру (як через розвиток окремих інститутів – партій, парламенту, виборів та масмедіа, так і завдяки підвищенню ефективності їх комунікативної взаємодії) й одночасного формування політичних компетентностей інформаційної епохи (від медіаграмотності до раціоналізації політичного вибору громадян).

Висновки. Отже, у ХХІ столітті відбувається докорінна трансформація інституційного виміру політичного представництва. Йдеться про зростання ролі масмедіа (зокрема, інтернет-комунікацій, які створюють інтерактивне середовище політичного представництва) та зменшення ваги партійних та ідеологічних ідентичностей.

Технологічний розвиток сприяє посиленню уваги до прямої демократії та деяких моделей політичного представництва, які поєднують переваги представницької та прямої демократії (наприклад, модель ліквідної демократії, модель електронної демократії тощо). Подолання однієї із основних проблем сучасного політичного представництва, а саме – політичного відчуження громадян від влади, передбачає створення можливостей вибору для громадян. Сучасні технології

дозволяють громадянину обирати модель взаємодії із владою, яка є найбільш прийнятною: або особиста участь у прийнятті колективних політичних рішень, або делегування повноважень іншим особам чи інститутам.

Література

1. Амельченко Н. А. Політичне відчуження в умовах представницької демократії. *Наукові записки НаУКМА. Політичні науки*. 2015. Т. 173. С. 12–16. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/445b48f8-b317-4671-86bf-a3d92f668888/content>
2. Богів Я. С. Представницька демократія як форма реалізації народного суверенітету *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки*. 2019. Вип. 21. С. 244–253. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2019_21_37.
3. Воробйов В. А. Політичне представництво із соціального хаосу: партії між олігархією та самоорганізацією. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2021. Вип. 33. С. 88–92. DOI: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i33.1049>.
4. Ганжуров Ю. Представницька демократія чи пряме народовладдя: критерії оцінки. *Політичний менеджмент*. 2011. № 5. С. 13–18. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/ganzhurov_predstavnytska.pdf
5. Дешко Т. В. Проблеми соціально-політичного представництва. *Наукові записки НаУКМА : Політичні науки*. 2004. Т. 31. С. 33–37. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/8116>
6. Еременко А. М., Яковлев Д. В. «Ми діалектику вчили не за Гегелем». Філософія у дзеркалі політичної пропаганди: спроба антропологічного походу. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Одеса, 2019. Вип. 25. С. 10–23. DOI: 10.32837/apfs.v0i24.885.
7. Ковальчук В. Б., Забокрицький І. І. Представницька демократія: поняття, ознаки, критерії. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки*. 2015. № 824. С. 159–163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_824_26.
8. Малявін Є. В. Основні концепції представництва інтересів у політичному процесі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2016 Вип. 29. С. 123–127. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268925177.pdf>.
9. Чигідін В. В. Демократичне представництво: синергія інститутів та політичної культури. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.)*. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 1. С. 209–211.
10. Чигідін В. Демократичне представництво у сучасному політичному процесі. *Сучасні політичні процеси: глобальний та національний вимір. Modern political processes: global and national dimensions* : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 30 листопада 2023 р.). Одеса, 2023. С. 38–42. URL: <https://hdl.handle.net/11300/26988>

11. Яковлев Д. В. Публічні звернення інтелектуалів як технологія раціоналізації політичної комунікації. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. Вип. 38. С. 81–87. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/38_2022/38_2022.pdf#page=87

12. Blum C., Zuber C. I. Liquid democracy: potentials, problems, and perspectives. *The Journal of Political Philosophy*. 2016. Vol. 24(2). P. 162–182. URL: https://christinazuber.com/wordpress/wp-content/uploads/2013/02/Blum_Zuber-2016_Liquid-Democracy.pdf

13. Hardt S., Lopes L. C. R. Google votes: a liquid democracy experiment on a corporate social network. *Technical Disclosure Commons*. 2015. June 05. URL: https://www.tdcommons.org/dpubs_series/79

14. Kroytor A. V., Yakovlev D. V. Post-election situation in Ukraine: changing faces or ideological transformations? *Contemporary issues of the world community and the role of social sciences in ensuring its development*: collective monograph / A. V. Kroytor, D. V. Yakovlev, S. V. Kutsepel, O. M. Yeremenko, etc. Lviv-Torun: Liha-Pres, 2020. P. 1-29.

15. Valsangiacomo C. Political representation in liquid democracy. *Frontiers in Political Science*. 2021. Vol. 3(7). URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpos.2021.591853/full?ref=hackernoon.com>.

Анотація

Чигидін В. В. Демократичне політичне представництво: інституційний вимір. – Стаття.

У статті досліджується інституційний вимір демократичного політичного представництва. У минулому демократичних політичних режимів відбувались суттєві трансформації інституційного виміру політичного представництва, у результаті яких визначився трикутник політичного представництва: партії, вибори, парламент. Наразі відбувається черговий етап змін у системі політичного представництва, пов'язаний зі становленням цифрового суспільства та медіатизацію політики. Оптимальну модель політичного представництва сучасності неможливо уявити без масмедіа, інтернет-комунікацій, соціальних мереж та платформ. Зрушення у комунікативному полі політичного представництва обумовили не лише новації у інституційному дизайні, але й посилили увагу до взаємодії між інститутами політичного представництва. Відзначено, що навіть в умовах російської широко-масштабної агресії в Україні продовжують дискусії щодо взаємодії між основними інститутами політичного представництва сучасності: інститутом виборів (пошук раціональної виборчої моделі), політичних партій (зменшення ролі ідеологій), парламенту (однопалатний чи двопалатний), масмедіа (зменшення ролі традиційних медіа та розвиток мережі інтернет) тощо. Визначено взаємну залежність інститутів політичного представництва: від моделі виборчої системи залежить якість депутатського корпусу, стан розвитку партійної системи та парламентаризму. При цьому, результат виборчих кампаній у інформаційну епоху визначається ефективністю презентації партійних та особистісних брендів у масмедіа, а самі вибори характеризуються впливом медіакратії. У сучасних умовах масмедіа формують електоральний порядок

денний, а політики та партії змушені підлаштовуватись під вимоги формату та рейтингу медіа.

Інституційний вимір демократичного політичного представництва формується у процесі взаємодії між такими інститутами, як парламент, партії, вибори, масмедіа тощо. Щодо парламенту, то це головний інститут демократичного політичного представництва. Водночас, його склад (партійний та особистісний) повною мірою залежить від інших інститутів – моделі виборчих змагань, розвиненості партійної системи та активності політичних партій, ролі масмедіа тощо.

У зв'язку із розвитком комунікативних мереж та інтернет-комунікацій активізується процес медіатизації політики. Партії повною мірою відчують вплив медіатизації – на такий важливий інститут політичного представництва зростає вплив медійного конструювання політичного реальності, порядку денного, політичного іміджу тощо.

Ключові слова: політичне представництво, демократія, політичні інститути, політичні партії, інституційний вимір представництва, парламент, масмедіа, виборчі кампанії.

Summary

Chyhidin V. V. Democratic political representation: the institutional dimension. – Article.

This article explores the institutional dimension of democratic political representation. In the history of democratic political regimes, significant transformations have occurred in the institutional dimension of political representation, resulting in the establishment of the triangle of political representation: parties, elections, and parliament. Currently, another stage of changes is underway in the political representation system, linked to the emergence of the digital society and the mediatization of politics. The optimal model of contemporary political representation cannot be imagined without mass media, internet communication, social networks, and platforms. Shifts in the communicative field of political representation have been driven not only by innovations in institutional design but also by an increased focus on the interaction between the institutions of political representation. It is noted that even amid widespread Russian aggression in Ukraine, discussions persist regarding the interaction among the key institutions of contemporary political representation: the electoral institution (search for a rational electoral model), political parties (reduction of the role of ideologies), parliament (unicameral or bicameral), mass media (diminishing the role of traditional media and the development of the internet network), etc. The interdependence of institutions of political representation is determined: the quality of the deputy corps, the state of development of the party system and parliamentarism depend on the model of the electoral system. In the informational age, the results of election campaigns are determined by the effectiveness of presenting party and personal brands in mass media, and elections themselves are characterized by the influence of mediocracy. In contemporary conditions, mass media shape the electoral agenda, forcing politicians and parties to adapt to the demands of media format and ratings.

The institutional dimension of democratic political representation is formed through the interaction of institutions such as parliament, parties, elections, mass media, and others. Regarding the parliament, it is the primary institution of democratic political representation. However, its composition (party and individual) is fully dependent on other institutions, including the electoral competition model, the maturity of the party system, the activity of political parties, the role of mass media, etc.

With the development of communicative networks and internet communications, the process of mediatization of politics is intensified. Parties fully experience the influence of mediatization – such an important institution of political representation is increasingly affected by media construction of political reality, agenda, political image, etc.

Key words: political representation, democracy, political institutions, political parties, institutional dimension of representation, parliament, mass media, election campaigns.